

πνεύματος, ὅπερ δεσπόζει καὶ διευθύνει πρὸς ἐπαύξεισιν τῆς εὐημερίας τοῦ ἀνθρώπου τὰς ὑπερριάλους τῆς φύσεως δυνάμεις.

Πρὸς ἀπόδειξιν τούτων ἀρκεῖ τὸ τῆς Καληδονίας (Σκωτίας) παράδειγμα, ἣτις τὸ πρότερον ἄμειρος οὔσα τῶν δώρων τῆς φύσεως, ἔχουσα κλίμα μὲν ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, ἔδαφος δὲ πτωχὸν καὶ ἄγονον, ἐνῶ οὐδεὶς ἄλλος ἐφύετο δημητριακὸς καρπὸς ἢ ὁ βρωμὸς, ἡ ἀρχαία τῶν κατοίκων τροφή, φυλάς δὲ ἀγρίας, ἀμαθεῖς, δεισιδαίμονας, ἀπὸ ληστεϊῶν ζώσας καὶ ἀρπαγῶν, κατώρθωσε διὰ τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐν μιᾷ ἑκατονταετηρίδι ν' ἀναπλάσῃ γῆν μὲν εὐφορὸν καὶ πλουτοδότεϊραν, λαὸν δὲ ἠθικόν, θρησκευτικὸν πεφωτισμένον, εὐδαίμονα, καὶ πολὺ τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τὰς γνώσεις ἀνώτερον, ἴσον αὐτοῖς κατὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, πολὺ δὲ αὐτοὺς κατὰ τὴν γεωργικὴν ὑπερβαίνοντα. Τηλικαύτῃ ἡ δύναμις τῆς καλῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως τοῦ λαοῦ!

Πρὸς διάδοσιν δὲ εἰς πάσας τὰς τάξεις τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις τῶν ἀναμφισβητήτων τούτων ἀληθειῶν περὶ τῆς δημοτικῆς παιδείσεως, παντὸς ἄλλου κἀλλιον δύνανται συντελέσθαι οἱ φιλεκαπιδευτικοὶ Σύλλογοι καὶ Ἀδελφότητες, ὡς φαινὰ κέντρα καὶ ἐστὶαι φωτοβόλοι τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν διακρωτίζοντες τοὺς ἐν σκότει καὶ τοὺς μὴ εἰδότας τὴν ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα τῆς παιδείσεως. Διὰ ταῦτα ἐνῆξτε ἔργον ἵνα ἔσση πλείονας τοιοῦτοι ἐν ἐκχάστῃ ἰδρυθῶσιν ἐπαρχίᾳ.

Καθ' ἡμᾶς δὲ οὐ μικρὸν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ φιλεκαπιδευτικοῦ τούτου σκοποῦ συντελέσουσι καὶ τὰ ἐξῆς μέσα, ὑπὲρ ὧν ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος ὑπισχνεῖται δυνατὴν συνδρομήν.

α) Ἐάν τις ἐκαστος τῶν Συλλόγων μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας διαβάξῃ εἰς τὰς Δημογεροντίας τῶν Κοινοτήτων καὶ Ἐφορίας τῶν σχολείων τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἕσα νομίζει συντελοῦντα εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν σχολείων, καὶ προνοῆ περὶ ἐξευρέσεως πόρων καὶ καλῆς αὐτῶν διαχειρίσεως.

β) Ἐάν ἐν ταῖς κεντρικωτέραις τοῦλάχιστον δημοτικῆς σχολαῖς ἐνεργῆ πρὸς σύστασιν δημοτικῶν βιβλιοθηκῶν καὶ πρὸς ἀγορὰν ὀργάνων τῆς πειραματικῆς φυσικῆς καὶ στοιχειωδῶν συλλογῶν τῆς φυσικῆς ἱστορίας, διότι ἀνάγκη τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας νὰ λαμβάνωσι γενικὴν τινὰ γνῶσιν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. ὧν ἡ ἐ-